

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA PE ANII 2000-2002

"Legalitate, Consolidare și Reforme - întru Bunăstarea Națiunii"

*Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova
Nr. 20 din 11.01.2000*

Guvernul se învestește cu împuterniciri pentru o perioadă de timp relativ scurtă și își propune ca obiectiv atenuarea crizei profunde ce paralizează activitatea economică și socială.

Programul Guvernului este orientat spre asigurarea continuității reformelor economice și sociale și soluționarea problemelor urgente.

Guvernul, activînd în baza Constituției și legislației în vigoare, își va mobiliza eforturile pentru a tempera efectele recesiunii economice, va asigura ordinea de drept în țară, va instaura consensul civil în societate, va diminua tensiunile sociale, va susține producătorul intern și va spori eficiența activității administrației publice.

În politica externă, Guvernul va continua eforturile de integrare a țării în comunitatea internațională și, în primul rînd, în structurile europene, păstrînd, totodată, relațiile tradiționale cu statele CSI.

Guvernul va asigura și pe viitor colaborarea cu organizațiile financiare internaționale și cu structurile comunității mondiale în scopul consolidării Republicii Moldova ca stat.

Situația social-economică actuală

Condițiile în care Guvernul își va începe activitatea sînt destul de dificile. Comparativ cu anul trecut, majoritatea indicatorilor social-economici s-au diminuat. Potrivit estimărilor, Produsul Intern Brut va descrește cu 4%, deficitul bugetar va fi mai mare decît în anul precedent (constituind mai mult de 5%), inflația va atinge aproximativ 40%, fiind cea mai ridicată din ultimii cinci ani.

Sectorul real al economiei naționale continuă să se afle într-o permanentă degradare. Economia subterană a căpătat proporții îngrijorătoare. Administrarea proprietății de stat este nesatisfăcătoare, se aprofundează inechitatea socială. Sporește și se extinde numărul cetățenilor săraci. Statul nu dispune de resursele necesare pentru asigurarea garanțiilor sociale ale populației în domeniul educației, ocrotirii sănătății și culturii.

Unica realizare este majorarea rezervelor valutare ale Băncii Naționale și menținerea cursului relativ stabil al leului moldovenesc. În condițiile sistării susținerii financiare a țării și insucceselor înregistrate în sectorul de producție, se va releva calitatea reală a sistemului bancar al țării. Acțiunile contradictorii și deciziile inconsecvente în domeniul privatizării au știrbit imaginea Moldovei în lume. Investițiile străine directe, cifrate la aproximativ 80 mil. dol. SUA, sînt mai mici decît în anul precedent. S-a atestat fenomenul refluxului de capital din republică. Schimbările din sectorul instituțional - piața de capital, instanțele judiciare, organele administrației publice centrale și locale etc. - au fost ineficiente. Inactivitatea organelor de stat și

a instanțelor judiciare și corupția din cadrul lor au determinat apariția neîncrederii și scepticismului în societate.

Dificultăți suplimentare apar în legătură cu Transnistria. Situația creată a determinat scindarea țării în două sisteme coexistente cu diferite cadre legislative și moduri de organizare economică.

Problemele cu care se confruntă în prezent țara au început să se acumuleze încă la începutul anilor 90. Perioada de tranziție necesită o analiză minuțioasă, o evaluare a costului social al reformelor, precum și a metodelor și mecanismelor de realizare a acestora pentru ajustarea lor la rigorile impuse de reformă.

Un lucru este clar: securitatea națională a Republicii Moldova este amenințată de un pericol serios, deoarece majoritatea indicatorilor securității umane, precum și ai securității economice s-au apropiat de limita critică.

Astfel, însăși viața ne-a obligat să dăm dovadă de voință politică și de responsabilitate pentru transformările care au loc în societate.

Obiectivele Guvernului

Organizându-și activitatea în strânsă colaborare cu Președinția și Parlamentul, Guvernul își va orienta eforturile la realizarea următoarelor obiective:

- consolidarea instituțiilor de stat, în scopul garantării democratizării continue a societății, supremației legii, a drepturilor și obligațiilor constituționale ale cetățenilor, sporirea eficienței administrației publice, combaterea corupției și crimei organizate;
- creșterea gradului de responsabilitate socială a statului, în scopul susținerii categoriilor socialmente vulnerabile ale populației, reformării sectorului social, reducerii ratei șomajului și diminuării sărăciei;
- plasarea în prim plan a sectorului real al economiei naționale, prin utilizarea mecanismelor de stimulare a agenților economici, accelerarea reformelor structurale, susținerea și protecția antreprenorilor, îmbunătățirea managementului corporativ al întreprinderilor, prin crearea condițiilor optime pentru investiții și export;
- intensificarea acțiunilor de soluționare a diferendului transnistrean și asigurarea integrității statale a Republicii Moldova
- ameliorarea imaginii externe a Republicii Moldova ca partener politic și economic viabil, integrarea în structurile internaționale și regionale, ținând cont de interesele naționale și de securitatea țării.

Măsuri urgente de stabilizare a situației social-economice

Realizările pozitive, obținute după declararea independenței țării, - democratizarea societății, libertatea cuvântului și a conștiinței, sistemul electoral pluripartid, deschiderea țării în plan internațional etc. - Guvernul își va orienta activitatea spre soluționarea problemelor stringente, continuând cursul reformelor și având drept obiective prioritare asigurarea supremației legii, asanarea sectorului financiar, menținerea securității energetice și consolidarea statalității.

Asigurarea legislativă a măsurilor urgente

Guvernul consideră că pentru stabilizarea social-economică a țării trebuie constituit, în primul rând, cadrul legislativ adecvat, ceea ce presupune crearea suportului legislativ pentru

funcționarea optimă a organelor publice centrale și locale, precum și pentru relansarea sectorului real al economiei și îmbunătățirea stării de lucruri din sfera socială.

Lista completă a proiectelor de legi și hotărâri, inițiate de Guvern, va fi prezentată Parlamentului în decurs de o lună.

Totodată, Guvernul intenționează să pună în aplicare un pachet de acte legislative de importanță majoră și de maximă urgență, necesare atât pentru stabilizarea macroeconomică, cât și pentru promovarea reformelor structurale, în următoarele termene:

- Legea bugetului pe anul 2000 - la 15 februarie 2000;
- Legea cu privire la compensațiile nominative pentru unele categorii de populație - la 1 februarie 2000;
- Legea pentru modificarea Legii telecomunicațiilor - la 15 martie 2000;
- Legea pentru modificarea art.10 din Legea cu privire la proiectul individual de privatizare a întreprinderilor din sectorul electroenergetic - la 10 februarie 2000.

Se impune, ca un imperativ, urgentarea adoptării Codului civil.

Măsuri în sectorul financiar

Conștientizând importanța acțiunilor echilibrate în domeniul macroeconomic, prioritățile politicii Guvernului vor fi axate pe sectorul bugetar, fiscal și creditar, deoarece anume de ele depinde relansarea economiei și, respectiv, bunăstarea populației.

Politica fiscală

Pentru promovarea unei politici fiscale eficiente, Guvernul se va conduce de următoarele principii: uniformizarea sistemului fiscal prin simplificarea procedurilor fiscale, extinderea bazei impozabile prin anularea înlesnirilor fiscale nejustificate, asigurarea transparenței și caracterului stabil al politicii fiscale, neadmiterea modificărilor legislației fiscale și bugetare pe parcursul anului financiar în defavoarea contribuabililor. În aceste scopuri, Guvernul va întreprinde următoarele măsuri:

- realizarea integrală a Concepției reformei fiscale;
- adoptarea și implementarea Codului fiscal, perfecționarea lui permanentă;
- finalizarea procesului de introducere a standardelor naționale de evidență contabilă;
- combaterea fraudelor financiare și a evaziunii fiscale, concomitent cu ridicarea prestigiului și stimularea colaboratorilor din organele de control financiar și fiscal;
- eliminarea totală a achitărilor reciproce și plăților în natură în relațiile cu sistemul bugetar și Fondul Social;
- reorganizarea procesului de inspectare și control al agenților economici de către autoritățile fiscale în scopul excluderii dublării și paralelismului (periodicitatea - un control la doi ani în termen de maximum o lună);
- sistarea activității agenților economici prestatori de servicii și comercianți, care nu dispun de aparate de casă cu memorie fiscală;
- corelarea cuantumului bazei impozabile cu evoluția ratei inflației;
- adaptarea cheltuielilor bugetare la veniturile reale.

Politica bugetară

Scopul principal al politicii bugetare constă în obținerea stabilității bugetare de lungă durată în baza racordării cheltuielilor la posibilitățile reale ale economiei naționale și creșterii eficienței utilizării finanțelor publice.

În domeniul cheltuielilor publice, Guvernul va întreprinde următoarele măsuri:

- va asigura utilizarea eficientă și rațională a resurselor financiare publice prin aplicarea unui regim de control rigid, va întreprinde măsuri instituționale pentru aplicarea integrală și unitară a legislației privind achizițiile publice, inclusiv la nivelul administrației publice locale; crearea trezoreriilor teritoriale;
- în scopul asigurării unei stabilități macroeconomice reale și durabile, va fi promovată o politică dură de dirijare a nivelului deficitului bugetar și a datoriei publice. Necesitatea unei astfel de politici este dictată de creșterea amenințătoare a datoriei publice în raport cu PIB-ul și de diminuarea lichidităților disponibile ale statului în condițiile deteriorării considerabile a balanței contului curent;
- bugetul și Fondul Social vor include următoarele articole de cheltuieli, în ordinea priorităților lor:
 - deservirea datoriilor externe și interne;
 - salarii și pensii;
 - compensații pentru categoriile social-vulnerabile;
 - energie;
 - medicamente - finanțarea minimului necesar;
 - asigurarea efectivă a instituțiilor bugetare (instituțiile preșcolare, orfelinatele, spitalele, armata) cu produse alimentare, conform legislației în vigoare.

Guvernul va asigura transparența tuturor încasărilor și cheltuielilor prin publicarea lor în mass-media.

Promovarea consecventă a reformelor structurale va permite aplicarea unei politici mai eficiente în domeniul finanțelor publice. Concomitent, vor fi examinate posibilitățile de reeșalonare a unor datorii, al căror termen de rambursare este prevăzut pentru anii 2000-2002.

Reducerea restanțelor la plata pensiilor și salariilor

Guvernul va elabora urgent un plan de măsuri privind achitarea salariilor angajaților din sfera bugetară și a pensiilor, având în vedere: stingerea datoriilor la acest capitol; asigurarea plății la timp a pensiilor și salariilor; elaborarea și implementarea eșalonată a unui mecanism de indexare a pensiilor, luându-se în considerare rata inflației.

Politica monetară și creditară

În scopul promovării unei politici adecvate situației din economia națională, Guvernul va conlucra cu Banca Națională a Moldovei în domeniul politicii monetar-creditare, finanțelor publice și balanței de plăți externe. Politicile de creditare și monetară vor fi orientate spre asigurarea controlului asupra inflației și a echilibrului balanței de plăți. Precondițiile aplicării acestor politici pentru obținerea stabilității sînt:

- programul de stabilizare va fi însoțit de accelerarea reformelor economice structurale pentru reducerea pierderilor, mai ales în sectoarele agricol și energetic;

- se va întări disciplina financiară și va spori responsabilitatea agenților economici pentru onorarea obligațiilor lor;
- Guvernul va întreprinde măsuri pentru eliminarea tranzacțiilor barter și diminuarea plăților în numerar, creînd astfel condițiile pentru efectuarea decontărilor prin virament între agenții economici;
- va continua implementarea instrumentelor anti-inflaționiste de politică monetară (operațiuni de piață deschisă).

Data fiind sistarea creditării Guvernului de către BNM, sarcinile principale ale politicii monetar-creditare constau în stabilizarea financiară pe termen lung și crearea condițiilor pentru încurajarea atragerii de capital în sectorul real al economiei.

Guvernul va aplica măsuri urgente pentru depășirea situației create în urma unor constrîngeri externe, pentru gestionarea prudentă a datoriei externe și a fluxurilor de capital străin. De aceea, în perspectiva apropiată, se va acționa în vederea reglementării relațiilor prin acțiuni directe și indirecte, pentru a se evita o eventuală situație de criză privind obligațiunile externe ale țării.

Asigurarea cu resurse energetice

În scopul asigurării țării în perioada de iarnă 1999-2000 cu resurse energetice, Guvernul va întreprinde următoarele acțiuni:

- va aplica măsuri urgente pentru ameliorarea situației financiare în sectorul energetic;
- va asigura stingerea și reeșalonarea datoriilor pentru livrările de gaze din Rusia și a energiei electrice din România și Ucraina;
- își va concentra eforturile asupra identificării unor noi forme organizatorice și mecanisme financiare de acoperire a necesarului de resurse energetice;
- va asigura transparența și controlul de stat asupra achizițiilor, livrărilor și consumului de resurse energetice, va întreprinde măsuri de combatere a traficului ilicit de carburanți;
- va întreprinde măsuri de stimulare a consumului rațional de resurse energetice de către agenții economici și de către populație și va intensifica acțiunile de contracarare a furturilor de energie;
- va stabili responsabilitățile agenților economici - producători și distribuitori de resurse energetice și va verifica respectarea lor.

Consolidarea statalității

Bazîndu-se pe legislația în vigoare, Guvernul intenționează să mențină ordinea, să întărească disciplina la toate nivelele puterii de stat, începînd, în primul rînd, cu Cabinetul de Miniștri. Disciplina este mijlocul cel mai puțin costisitor de sporire a eficienței muncii în toate verigile puterii și economiei naționale.

În sectorul public, Guvernul va acorda o atenție deosebită consolidării și impulsiei activității organelor administrației publice, stabilirii unor relații funcționale eficiente între autoritatea centrală și autoritățile locale prin descentralizarea competențelor și responsabilităților tuturor factorilor de decizie.

Administrația centrală

Guvernul, în calitatea sa de organ executiv, va implementa prezentul program politic, aprobat de către Parlament, prin:

- inițiative legislative de aplicare a strategiei politice, ținându-se cont de necesitățile și de problemele ce vor apărea pe parcursul guvernării;
- conlucrarea constructivă permanentă cu Parlamentul și Președintele țării;
- perfecționarea activității Guvernului în vederea optimizării cheltuielilor bugetare, responsabilizării și eficientizării funcționării organelor administrative;
- reformarea și susținerea organelor de forță în vederea sporirii profesionalismului și eficienței acestor structuri în protejarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor și intereselor generale ale statului;
- garantarea executării întocmai de către întregul sistem al organelor administrației publice a actelor normative în vigoare;
- controlul asupra activității autorităților publice la toate nivelele;
- delegarea către autoritățile publice locale a competențelor ce pot fi realizate mai eficient la nivel local;
- combaterea birocratizării organelor publice.

Administrația locală

Politica de stat în domeniul administrației publice locale va fi întemeiată pe principiul potrivit căruia grupul sau colectivitatea respectivă își soluționează în mod independent problemele, activînd în cadrul unei societăți democratice pluraliste, care se bazează pe respectul față de lege și drepturile universale ale omului. Activitatea Guvernului în acest domeniu va fi orientată spre:

- crearea cadrului legislativ și a mecanismelor specifice pentru asigurarea autonomiei organelor publice locale;
- continuarea și sporirea eficienței procesului de implementare a reformei teritorial-administrative;
- identificarea și transmiterea patrimoniului public local în administrarea organelor publice locale;
- descentralizarea bugetului de stat;
- asigurarea unui sistem operant de instruire, orientat spre sporirea gradului de profesionalism al funcționarilor publici;
- reevaluarea întregului sistem de servicii publice și transferarea unor activități către sfera privată;
- asigurarea resurselor financiare adecvate competențelor și responsabilităților ce revin consiliilor locale, municipale și județene;
- eliminarea metodelor administrative de control al activității organelor administrației publice locale, limitîndu-se doar la controlul respectării de către acestea a legislației în vigoare.

Pentru soluționarea diferendului transnistrean, Guvernul va depune eforturi susținute în vederea elaborării și realizării ulterioare a unei politici de stat multidimensionale, care va include componentele economice, politice, umane, precum și sprijinul din exterior. Guvernul va întreprinde noi acțiuni de perfecționare a relațiilor cu agenții economici din stînga Nistrului, orientate spre reintegrarea economică a părților.

Asigurarea ordinii de drept, combaterea criminalității și corupției

Acutizarea crizei social-economice, sporirea șomajului, sărăcirea populației, ignorarea procesului educativ în societate - toate acestea au favorizat creșterea numărului de infracțiuni în țară. În

consecință, crima organizată, corupția și protecționismul au căpătat dimensiuni dramatice și se manifestă, practic, în toate ramurile economiei naționale, inclusiv, în organele puterii de stat.

În scopul stopării tendințelor de criminalizare a societății, Guvernul își va concentra eforturile în mod prioritar asupra:

- accelerării reformei judiciare și de drept (baza legislativă, mecanismele instituțional și funcțional);
- înlăturării barierei birocratice în procesul reglementării activităților economice și de antreprenariat prin protecția prestigiului funcției și sporirea responsabilității (administrative și penale) a funcționarilor publici;
- combaterii crimei organizate și corupției, depistării și neutralizării grupărilor criminale;
- combaterii infracțiunilor de ordin economic și a fenomenului economiei subterane, desfășurând munca operativă de investigație în sistemul financiar-bancar, energetic, pieței de valori imobiliare și fondurilor de investiții, stopării evaziunii fiscale, contrabandei, comercializării ilicite a mărfurilor supuse accizelor;
- evaluării rezultatelor procesului de privatizare și aplicării măsurilor speciale pentru depistarea cazurilor de protecționism în activitatea antreprenorială;
- adoptării și implementării programului național de combatere a narcomaniei;
- combaterii infracțiunilor din sfera relațiilor patrimoniale și a celor îndreptate împotriva vieții și sănătății persoanei.

Transformările structurale în contextul menținerii stabilității economice

Guvernul va continua realizarea reformelor structurale, orientate spre eficientizarea economiei naționale, stimularea utilizării raționale a resurselor și dinamizarea sectorului privat. Aceste acțiuni vor fi promovate în strânsă legătură cu obiectivele și politicile de menținere și consolidare a stabilității macroeconomice.

În domeniul reformării proprietății Guvernul va promova politici direcționate spre:

- optimizarea și eficientizarea procesului de privatizare, inclusiv prin atragerea investitorilor străini, înaintarea propunerilor de extindere a numărului întreprinderilor publice supuse privatizării și introducerea unor metodologii performante de privatizare;
- eficientizarea gestionării proprietății de stat, responsabilizarea personală a reprezentanților statului în societățile pe acțiuni și a managerilor întreprinderilor de stat pentru rezultatele activității acestora;
- crearea condițiilor pentru dezvoltarea unui sector privat operațional, perfecționarea cadrului legislativ și instituțional, optimizarea managementului corporativ, care să permită controlul eficient al activității manageriale din întreprinderile private și publice, delimitarea strictă a drepturilor și obligațiilor
- acționarilor, inclusiv a fondurilor de investiții.

Politica industrială a Guvernului va fi orientată spre formarea unui complex industrial competitiv și se va realiza prin:

- restructurarea întreprinderilor în scopul diminuării costurilor, vânzării activelor fixe neutilizate, stimularea fondării noilor întreprinderi mici și mijlocii și crearea noilor locuri de muncă;

- urgentarea lichidării întreprinderilor neviabile prin aplicarea procedurii de faliment în scopul deblocării mijloacelor imobilizate și recuperării creanțelor;
- aplicarea mecanismelor de conciliere reciprocă cu creditorii întreprinderilor aflate în stare de insolvabilitate temporară în cadrul realizării procesului de restructurare;
- promovarea politicii de sporire a competitivității și productivității, certificarea întreprinderilor (ISO 9000), introducerea managementului ecologic, a standardului ISO 14000 și a sistemului de dirijare a calității în procesul de producere și comercializare;
- stimularea constituirii parcurilor industriale, tehnologice și inovaționale, sprijinirea procesului de asociere a întreprinderilor în holdinguri și grupuri financiar-industriale, ținându-se cont de experiența acumulată în domeniu;
- intensificarea cooperării cu partenerii străini pentru a impulsiona procesul formării structurilor de marketing și fortificarea capacităților manageriale.

O direcție prioritară a politicii economice a Guvernului o va constitui dezvoltarea antreprenoriatului și a micului business, aceasta constituind o premisă importantă pentru creșterea gradului de utilizare a forței de muncă și o pondere esențială în transformările economice structurale, dezvoltarea concurenței, implementarea realizărilor tehnico-științifice, sporirea capacităților de export ale țării. Pentru stimularea dezvoltării micului business se vor realiza următoarele măsuri:

- perfecționarea cadrului legislativ și normativ de reglementare a micului business;
- consolidarea cadrului instituțional de elaborare și implementare a politicilor pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și a microîntreprinderilor;
- extinderea posibilităților administrației publice locale de elaborare și implementare a politicilor eficiente în acest domeniu;
- reformarea sistemului de evidență contabilă și statistică a activității micului business;
- stimularea procesului de creare a asociațiilor de economie și împrumut.

Politica investițională va constitui un reper important pentru procesul de relansare a potențialului de producție. Circa 82 la sută din parcul de mașini și utilaje tehnologice al Republicii Moldova a depășit termenul normativ de exploatare. Acest parc este uzat fizic și moral, cauzează mari pierderi de materii prime, consumă resurse energetice de 1,5-3 ori mai mult decât cel modern și nu asigură calitatea necesară a mărfurilor, lucrărilor și serviciilor. Creșterea economică poate fi asigurată prin modernizarea fondurilor fixe active, care necesită importante investiții.

Guvernul va crea condiții pentru majorarea fluxului de investiții autohtone și străine în ramurile prioritare ale economiei naționale prin:

- elaborarea unui proiect de lege cu privire la încurajarea și protecția investițiilor în Republica Moldova;
- crearea unui climat investițional favorabil;
- elaborarea programelor investiționale ramurale, interramurale și regionale, în care vor fi incluse proiecte investiționale concrete, cu indicarea surselor financiare necesare pentru realizarea lor;
- crearea zonelor antreprenoriatului liber cu orientarea spre exportul de mărfuri și servicii;
- optimizarea cadrului instituțional de promovare și susținere a investițiilor (perfecționarea personalului din organele de stat, responsabil de promovarea investițiilor, crearea și susținerea financiară a unei bănci investiționale și instituirea unei agenții pentru crearea și coordonarea activității zonelor antreprenoriatului liber);

- participarea statului (a Guvernului și autorităților administrației publice locale) la finanțarea proiectelor investiționale de importanță majoră - prin contribuții în natură din proprietatea de stat;
- realizarea măsurilor de protecție și favorizare a investițiilor (simplificarea și liberalizarea procedurilor de eliberare de către organele de stat a documentelor vizînd activitățile antreprenoriale, modificarea sistemului fiscal referitor la activitatea investițională).

Promovarea reformei agrare va constitui o prioritate strategică a Guvernului. Pentru activitatea lui în domeniul sectorului agrar este primordială relansarea producției agricole, consolidarea unităților agricole și crearea pieței funciare, obiective care vor fi realizate prin:

- finalizarea Programului Național "Pămînt", susținerea restructurării întreprinderilor agricole în proces de privatizare, distribuirea cotelor valorice;
- sprijinirea tuturor categoriilor de deținători de terenuri agricole pentru valorificarea optimă a potențialului de resurse funciare;
- dezvoltarea infrastructurii de deservire a agenților economici la etapa postprivatizare;
- dezvoltarea sistemului de finanțare a activităților economice din mediul rural, inclusiv prin crearea în continuare a asociațiilor de creditare și împrumut a cetățenilor, implementarea altor mecanisme eficiente de finanțare și susținere a producătorilor agricoli;
- promovarea unei politici fiscale stimulative față de importul mijloacelor de producție și al utilajelor agricole tehnologic avansate;
- elaborarea și adoptarea legii cu privire la cooperarea în agricultură ca mijloc viabil de activitate a formațiunilor agricole de producere și servicii;
- intensificarea controlului (privind licențierea, certificarea, standardizarea și impozitarea) asupra fabricării și comercializării produselor din tutun și a băuturilor alcoolice.

Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii în zonele urbană și rurală vor fi susținute de Guvern prin atragerea creditelor și investițiilor străine, prin finanțarea directă și extinderea cooperării internaționale.

Luînd în considerare situația critică din sectorul energetic, impactul acestuia asupra economiei naționale și importanța lui în asigurarea securității energetice a statului, Guvernul va asigura:

- elaborarea și adoptarea unui nou concept de dezvoltare durabilă a sectorului energetic pe termen mediu;
- crearea unui mediu competitiv în sfera producerii și furnizării resurselor energetice, reducerea cheltuielilor și rentabilizarea economică a întreprinderilor energetice, optimizarea politicii tarifare și de prețuri în sectorul energetic;
- privatizarea întreprinderilor de producere și distribuție a energiei electrice, finalizarea procesului de reorganizare și privatizare a sectorului de gaze și combustibil;
- reorganizarea și restructurarea întreprinderilor de producere și distribuție a energiei termice, transferul centrelor și rețelelor termice în proprietate municipală, cu privatizarea lor ulterioară;
- diversificarea surselor de aprovizionare cu resurse energetice, inclusiv din import, promovarea politicii de modernizare și dezvoltare a propriilor surse electroenergetice, inclusiv cu suportul investitorilor străini;
- promovarea politicii de conservare a energiei, realizarea măsurilor de reducere a consumului și de economisire a agenților energetici, contorizarea integrală a consumului de resurse energetice.

Transportul feroviar va fi restructurat în scopul eficientizării lui, creîndu-se premise pentru privatizarea ulterioară a sectoarelor auxiliare.

Guvernul va continua activitățile de îmbunătățire a stării tehnice și de dezvoltare a rețelei de drumuri auto, va intensifica acțiunile pentru includerea Moldovei în sistemul paneuropean de transport, va recurge la restructurarea întreprinderilor auto, la promovarea politicii de concesiune în gestionarea gospodăriei drumurilor și la aplicarea sistemului de patente pentru transportarea pasagerilor.

Pentru dezvoltarea transportului aerian va fi asigurată finalizarea reconstrucției Aeroportului Chișinău, se vor întreprinde acțiuni pentru integrarea serviciilor de trafic aerian ale Moldovei în sistemul european de dirijare a circulației aeriene.

În domeniul telecomunicațiilor și informaticii se vor întreprinde acțiuni de modernizare și extindere a rețelelor, cu intensificarea procesului de informatizare a structurilor publice centrale și locale, a instituțiilor de învățământ etc.

Guvernul va realiza reforma gospodăriei comunale și locative prin descentralizarea serviciilor aferente, transmiterea lor în administrarea autorităților publice locale și atragerea agenților privați în prestarea acestor servicii.

Va fi adoptată concepția restructurării și reorganizării întreprinderilor specializate de alimentare cu apă și de canalizare și a unităților de termoficare, vor fi întreprinse măsuri de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă potabilă și căldură.

O altă direcție de activitate o va constitui încheierea procesului de privatizare în masă a fondului locativ, crearea asociațiilor proprietarilor de locuințe privatizate și a condominiurilor, atragerea investitorilor privați la finalizarea construcțiilor.

Politica socială

Politica Guvernului în acest domeniu se va baza pe:

- în sistemul de protecție socială: promovarea reformei în sistemul public de asigurări sociale; consolidarea bazei financiare a Fondului social; redefinirea sistemului de acordare a compensațiilor și înlesnirilor prin implementarea exclusivă a compensațiilor nominative; finalizarea elaborării și adoptarea Codului muncii; dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional necesar dezvoltării sectorului privat în domeniul asistenței sociale și pensionării; formarea sistemului de garanții sociale minime în scopul asigurării unui nivel decent de trai pentru cetățenii nevoiași;
- în combaterea șomajului și dezvoltarea pieței forței de muncă: dezvoltarea sistemului informațional privind piața forței de muncă; antrenarea autorităților publice locale în gestionarea pieței forței de muncă potrivit programelor de dezvoltare regională; implementarea programelor de atragere a șomerilor în munca social-utilă; facilitarea instruirii, reciclării și reintegrării resurselor umane în câmpul muncii prin promovarea programelor speciale; stimularea antrenării intermediarilor pe piața forței de muncă pentru formarea, recalificarea și reciclarea specialiștilor;
- în domeniul sănătății: trecerea la medicina prin asigurare; asigurarea minimului de asistență medicală conform prevederilor legislației în vigoare; consolidarea sistemului de asistență medicală primară, favorizarea sistemului de medici de familie; stimularea dezvoltării sectorului privat pentru acordarea serviciilor medicale;

- promovarea eficientă a politicii de asigurare cu medicamente accesibile populației; acreditarea și licențierea instituțiilor medico-sanitare și farmaceutice;
- în domeniul educației: perfecționarea structurii ierarhic-organizaționale și instituționale a sistemului de învățământ profesional superior; elaborarea și aplicarea pe scară largă a standardelor educaționale naționale și ridicarea nivelului de pregătire a specialiștilor în instituțiile de învățământ; dezvoltarea sectorului privat și acreditarea instituțiilor de învățământ privat în condițiile respectării standardelor naționale; orientarea prioritară a resurselor financiare publice către învățământul preșcolar, primar, secundar, preuniversitar și special și către sistemul de pregătire a cadrelor, ținându-se cont de necesitățile statului;
- în domeniul culturii: diversificarea formelor de proprietate și gestionare a activităților cultural-artistice, restructurarea sistemului instituțional; păstrarea și ocrotirea patrimoniului cultural național, menținerea și dezvoltarea potențialului artistic și a instituțiilor culturale; propagarea pe plan internațional a culturii și artei
- naționale, stimularea dialogului cu alte culturi ale lumii;
- în domeniul tineretului: crearea condițiilor pentru participarea activă a tinerilor în cele mai diverse domenii de activitate ale societății; dezvoltarea și propagarea pe scară largă a sportului; pregătirea lotului național pentru Jocurile Olimpice 2000;
- în domeniul politicii familiale: promovarea principiului abordării integrate a egalității dintre genuri în toate domeniile vieții economice, sociale și politice; asigurarea unui nivel corespunzător de protecție socială a familiilor tinere și a copiilor din familiile socialmente vulnerabile; examinarea oportunității creării departamentului politici familiale și șanse egale.

Politica în sfera cercetare-dezvoltare

Reformele economice și sociale în Republica Moldova sînt de neconceput fără aportul substanțial al sferei cercetare-dezvoltare.

Promovarea politicii în domeniul științei și tehnologiei se va realiza în baza Legii cu privire la politica de stat în sfera cercetare-dezvoltare care prevede:

- dezvoltarea instituțională efectivă care va asigura un nivel performant al cercetărilor fundamentale și aplicative și transferul tehnologiilor avansate în economia reală;
- introducerea unui sistem competitiv de finanțare;
- aplicarea unui sistem de remunerare a cercetătorilor în funcție de valoarea științifică a activităților și a rezultatelor obținute;
- participarea instituțiilor de cercetare la realizarea diferitor programe și proiecte internaționale, fapt ce va contribui la integrarea lor în structurile mondiale și la transferul internațional de cunoștințe științifice.

Politica mediului

În domeniul utilizării resurselor naturale și protecției mediului Guvernul își va concentra eforturile asupra definitivării cadrului aferent legislativ, organizațional, economic și educativ, scopul prioritar fiind păstrarea și regenerarea resurselor naturale atât în prezent, cît pentru generațiile viitoare.

Pentru a atinge aceste obiective Guvernul:

- va promova Planul Național de Acțiuni în Domeniul Protecției Mediului;

- va descentraliza funcțiile gestiunii mediului, va reorganiza structural instituțiile ce gestionează resursele naturale și mediul ambiant și le va revizui sferile de competențe;
- va delimita clar nivelul competențelor autorităților publice locale în domeniu;
- va elabora mecanisme de implementare a legilor adoptate și noi acte normative vizând securitatea ecologică a populației;
- va promova politici de prevenire a poluării și de asanare a mediului;
- va acorda o prioritate majoră prescripțiilor ecologice în elaborarea strategiilor de dezvoltare a sectoarelor economiei;
- va desfășura activități de conștientizare publică și educative în ceea ce privește obiectivele prioritare ale domeniului ecologic.

Politica în domeniul relațiilor economice externe

Întru realizarea obiectivului fundamental de dezvoltare economică durabilă a țării, Guvernul își propune să promoveze rapid și consecvent reformele de tranziție la economia de piață și o politică de deschidere a economiei spre exterior.

Guvernul va asigura transparența și neutralitatea în relațiile cu toți agenții economici, oferindu-le șanse egale de a concura în limitele cadrului legal.

Pentru a sprijini pe toate căile activitatea economică externă a producătorilor autohtoni, prioritățile Guvernului în acest domeniu vor urmări:

- perfecționarea cadrului juridic al comerțului exterior în vederea lărgirii posibilităților de export și excluderii reglementărilor care frânează dezvoltarea exportului;
- dezvoltarea dinamică și echilibrată a schimburilor comerciale, ridicarea rolului exportului în stabilizarea situației din economia națională și reducerea deficitului balanței comerciale;
- orientarea investițiilor atât a celor autohtone, cât și a celor străine spre sectoarele producătoare de mărfuri pentru export.

Guvernul va întreprinde măsuri în vederea creării condițiilor de acces al mărfurilor în aspect zonal - prin negocierea unor noi acorduri de cooperare economică privind evitarea dublei impuneri și altor acorduri.

Guvernul va continua politica de aderare a Republicii Moldova la Organizația Mondială a Comerțului. Cadrul juridic și instituțional al Republicii Moldova ce reglementează comerțul exterior va fi ajustat și format în conformitate cu cerințele Organizației Mondiale a Comerțului.

În cadrul colaborării cu instituțiile financiare internaționale, Guvernul va iniția negocierile cu Fondul Monetar Internațional pentru reorientarea politicii structurale și financiare a programului de ajustare prin susținerea financiară a Republicii Moldova în cadrul noului Mecanism de finanțare compensatorie și de urgență (CCFF) pe termen mediu, pentru optimizarea implementării proiectelor Băncii Mondiale și Băncii Europene, atragerea investițiilor de capital pentru dezvoltarea întreprinderilor din sectorul privat, aprofundarea colaborării cu instituțiile financiare internaționale - Corporația Financiară Internațională (IFC), Fondul Internațional de Dezvoltare a Agriculturii (IFAD), Banca de Dezvoltare Socială a Consiliului Europei - și identificarea noilor surse de finanțare externă concesionată.

În domeniul cooperării tehnice cu instituțiile și țările donatoare, Guvernul își va spori eforturile asupra valorificării eficiente a fondurilor deja alocate Republicii Moldova sau declarate de

comunitatea donatorilor și asupra atragerii surselor adiționale ale donatorilor tradiționali și ale altor donatori în scopul susținerii reformelor social-economice.

Politica în domeniul importului va fi orientată spre contracararea concurenței neloiale prin măsuri antidumping și taxe compensatorii, fapt ce va fi realizat prin adoptarea unei legi în acest domeniu.

Pentru a se conforma cerințelor de promovare a comerțului exterior, Guvernul va abilita Organizația de Promovare a Exportului din Moldova să urgenceze crearea unei baze informaționale performante referitoare la conjunctura și cerințele pieței externe.

Se va proceda la restructurarea și consolidarea sistemului controlului vamal.

Politica externă

Orientările fundamentale ale politicii externe a Republicii Moldova, formulate în Concepția politicii externe, derivă din interesele naționale vitale, urmînd să fie menținute și promovate consecvent.

Totodată, prioritățile politicii externe vor fi nuanțate și adaptate în funcție de evoluțiile internaționale cu impact direct sau indirect asupra Republicii Moldova și în concordanță cu interesele țării în vederea edificării unui stat prosper și democratic.

Pentru consolidarea independenței și suveranității țării și menținerea integrității ei teritoriale:

- procesele interne vor fi concertate cu cele externe, astfel încît principiile de bază ale independenței și suveranității țării să nu fie prejudiciate;
- se impune intensificarea eforturilor în vederea eficientizării serviciilor de mediere în soluționarea problemei transnistrene oferite de OSCE, Federația Rusă, Ucraina, alte state și organisme internaționale. Guvernul va supraveghea ca acordarea serviciilor de mediere să se efectueze în strictă conformitate cu principiile fundamentale ale dreptului internațional;
- vor fi sporite eforturile în vederea transpunerii în viață a deciziilor OSCE referitoare la Republica Moldova, adoptate la Summit-ul din 18-19 noiembrie 1999 de la Istanbul.

Integrarea europeană

Urmărind obiectivul strategic de integrare europeană, Guvernul va acționa pentru:

- realizarea întocmai a prevederilor Acordului de Parteneriat și Cooperare;
- demararea negocierilor privind crearea zonei de liber schimb între Republica Moldova și Uniunea Europeană;
- intensificarea demersurilor politico-diplomatice pentru demararea negocierilor privind integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană;
- adoptarea și realizarea consecventă a strategiei naționale de asociere la Uniunea Europeană.

Pentru asigurarea intereselor economice ale țării, Guvernul va sprijini eforturile orientate spre aprofundarea și diversificarea relațiilor derulate în cadrul Comunității Statelor Independente în domeniul economico-comercial, în special, pe plan bilateral.

Cooperarea bilaterală va fi axată pe:

- aprofundarea și diversificarea raporturilor de parteneriat cu statele vecine - România și Ucraina, inclusiv prin definitivarea cadrului juridic bilateral. Va fi finalizată procedura de aprobare a Tratatului de bază cu România. Va fi aprofundată cooperarea trilaterală dintre Republica Moldova, România și Ucraina, valorificându-se activ oportunitățile oferite de euroregiuni și zonele libere;
- dezvoltarea în continuare a relațiilor constructive cu Federația Rusă, utilizarea eficientă a potențialului de colaborare cu această țară, acordându-se o atenție deosebită ratificării Tratatului de bază cu Rusia;
- aprofundarea și diversificarea relațiilor cu Statele Unite ale Americii;
- lărgirea și amplificarea relațiilor cu statele Europei Occidentale, în special cu Germania, Franța, Olanda, Italia și Marea Britanie, care sprijină eficient reformele politice și economice din Republica Moldova și integrarea țării noastre în structurile europene;
- diversificarea și permanentizarea raporturilor cu Țările Baltice și cele din Europa Centrală;
- inițierea colaborării reciproc avantajoase cu țările din Asia (China, Japonia, Coreea de Sud etc.), Africa și America Latină. O deosebită atenție se va acorda relațiilor comercial-economice cu țările arabe;
- intensificarea raporturilor cu statele din Caucaz și Asia Centrală și aprofundarea cooperării cu acestea în domeniul economic și comercial.

Cooperarea multilaterală va fi orientată spre:

- cooperarea multilaterală în cadrul organismelor regionale și subregionale, care facilitează procesele de integrare europeană (CEMN, SECI, CEI Planul de acțiuni pentru Europa de Sud-Est etc.);
- susținerea eforturilor diplomatice în vederea includerii plenare a țării în Pactul de Stabilitate în Europa de Sud-Est;
- realizarea măsurilor necesare pentru ca perioada actuală, în care Republica Moldova deține președinția Organizației Cooperării Economice a Mării Negre, să fie valorificată cât mai eficient;
- continuarea acțiunilor în vederea unei participări mai active a Republicii Moldova în cadrul ONU, OSCE și Consiliului Europei și asumarea, împreună cu alte țări, a statutului de "producător de securitate", inclusiv prin diversificarea participării în cadrul Programului Parteneriatul pentru Pace;
- finalizarea negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Organizația Mondială a Comerțului și continuarea demersurilor politico-diplomatice în vederea aderării țării la CEFTA.

Asumându-și responsabilitatea guvernării, noul Cabinet de Miniștri este conștient de faptul că în actuala situație posibilitățile politice și financiare de a-și realiza programul de activitate sînt limitate.

Stabilind drept direcție de bază asigurarea securității economice a statului, Guvernul își propune ca obiectiv primordial protecția intereselor naționale supreme. Urmează să găsim căile de ieșire din criză de pe pozițiile realismului și ale bunului simț, eliminînd dogmele și directivele ideologice. Următorul an, anul 2000, va fi, probabil, decisiv pentru țară, astfel încît o deosebită importanță revine asigurării unității în acțiunile puterilor legislative și executive și susținerii

măsurilor constructive ale Guvernului atât de către partidele politice, sindicate, organizațiile neguvernamentale, cât și de întreaga societate.

În actualele condiții deosebit de dificile, îndeplinirea acestui program de activitate va necesita o voință politică fermă și Guvernul intenționează să o manifeste din plin.